

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ СТАТИСТИКИ У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

ДЕМОГРАФІЧНІ ПРОЦЕСИ У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

у 2019 році

АНАЛІТИЧНА ДОПОВІДЬ

ЛЬВІВ - 2020

Демографічні процеси у Львівській області у 2019 році

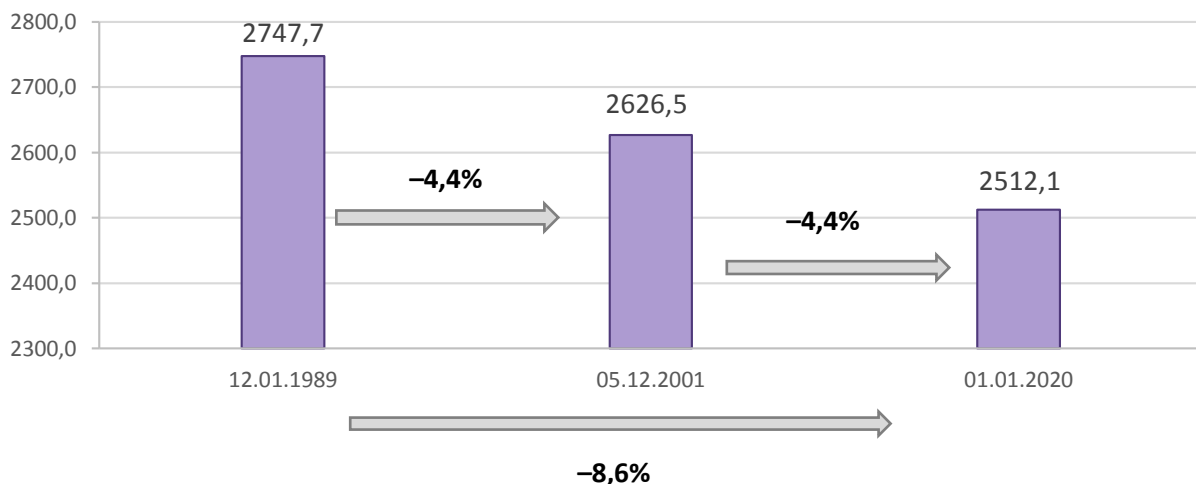
АНАЛІТИЧНА ДОПОВІДЬ

11.08.2020

У Львівській області продовжується тенденція депопуляції – поступового зменшення кількості населення, що зумовлено зниженням народжуваності та зростанням рівня смертності.

За міжпереписний період від 12 січня 1989 року до 5 грудня 2001 року населення Львівської області скоротилось на 121,2 тис. осіб, від перепису населення 2001 року до кінця 2019 року – ще на 114,4 тис. осіб. Тобто за останні три десятиліття Львівщина втратила понад 235 тис. населення. У середньому за цей період населення області щорічно зменшувалось на 7,8 тис. осіб.

Динаміка кількості населення, тис. осіб

Кількість населення та його динаміка

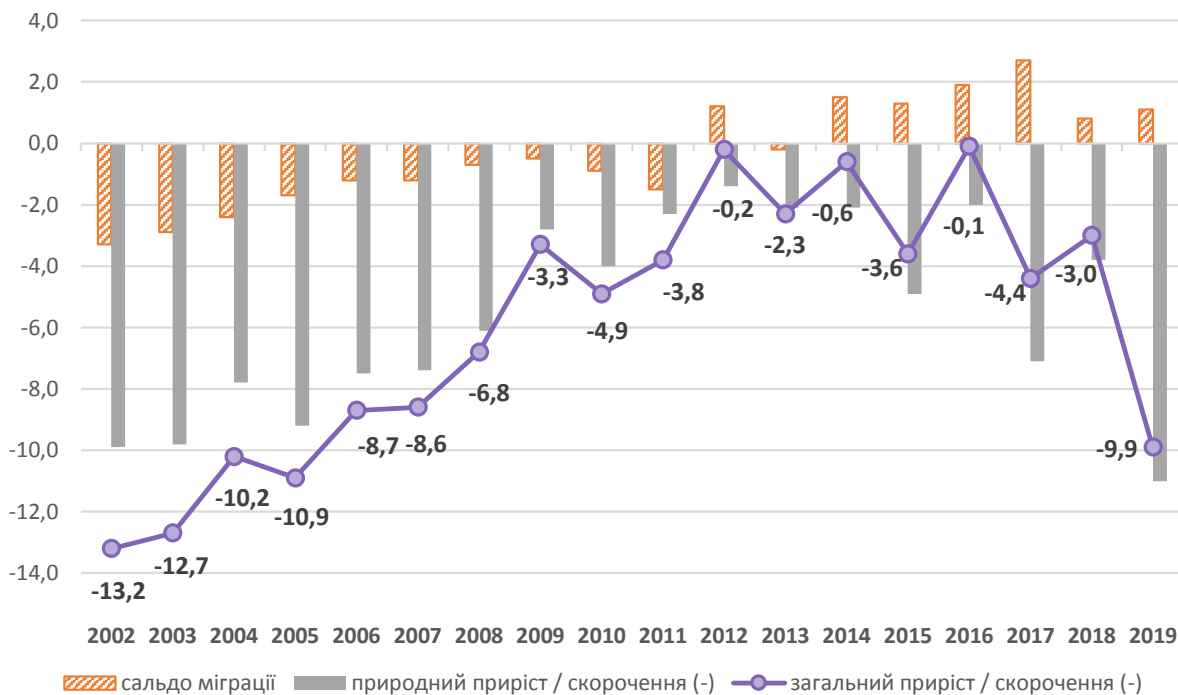
Станом на 1 січня 2020 року у Львівській області (за оцінкою) проживало 2512,1 тис. осіб, серед них 1534,0 тис. – у містах та селищах міського типу, 978,1 тис. – у селах. Серед регіонів України за чисельністю населення область посіла 5 місце, її частка у загальнодержавній кількості населення склала 6,0%.

Упродовж 2019 року населення області зменшилось на 9937 осіб (на 0,4%). Скорочення населення спостерігалось в усіх містах обласного значення та районах, крім Львова, Стрия та Пустомитівського району.

В Україні населення за минулий рік скоротилося на 250,8 тис. осіб, або на 0,6%. Серед регіонів України у 2019 році приріст населення зафіксовано лише у м. Києві та Київській області.

Упродовж 2003–2011 та 2013 років зменшення чисельності населення було зумовлено як природним, так і міграційним скороченням, у 2012 та 2014–2019 роках природне скорочення населення переважало міграційний приріст.

Динаміка скорочення кількості населення, тис. осіб

За останні 18 років від часу перепису скорочення населення у Львівській області було значно меншим (-4,4%), ніж в Україні загалом (-9,0%), та одним із найнижчих серед областей після Закарпатської, Рівненської, Чернівецької, Київської, Волинської, Івано-Франківської, Одеської областей та м. Києва (єдиного регіону, де кількість населення у післяпереписний період збільшилась).

Серед районів області за цей період найбільше скоротилося населення Перемишлянського та Жидачівського районів – на 20,9% та 19,0% відповідно. Натомість зростає кількість жителів у Пустомитівському (на 8,0%), Яворівському (на 2,1%), Жовківському (на 1,2%) районах та у Новому Роздолі (на 0,3%).

Ще одним важливим аспектом демографічної ситуації в області став процес урбанізації: на 5 грудня 2001 року у містах проживало 59,1% усього населення Львівської області, на початок 2020 року – 61,1%. За роки, що минули від останнього перепису, сільських жителів стало менше на 8,4% (на 89,7 тис. осіб), тоді як міське населення області скоротилось на 1,6% (на 24,7 тис. осіб).

У державі загалом частка жителів міських поселень від останнього перепису населення зростає на 2,3 відсоткового пункту і на 1 січня 2020 року склала 69,5%.

На дату проведення перепису Львівщина за часткою міського населення посідала 11 місце серед областей України, а на початок 2020 року – 14 місце.

Віковий та статевий склад населення

Населення області поступово «старіє» – молоді стає менше, натомість частка людей старшого віку збільшується.

За шкалою ООН, населення вважається «старим», якщо у загальній кількості населення осіб у віці понад 65 років більше 7%. У Львівській області на початок 2020 року цей показник досягнув 14,9%, а серед сільських жителів – 15,1% (в Україні – 17,1% та 17,4% відповідно).

Середній вік населення області на 5 грудня 2001 року становив 37,4 року, на 1 січня 2020 року – 40,3 року. За цей період міське населення «постаріло» на 3,8 року (з 36,7 до 40,5 року), а сільське населення – на 1,5 року (з 38,5 до 40,0).

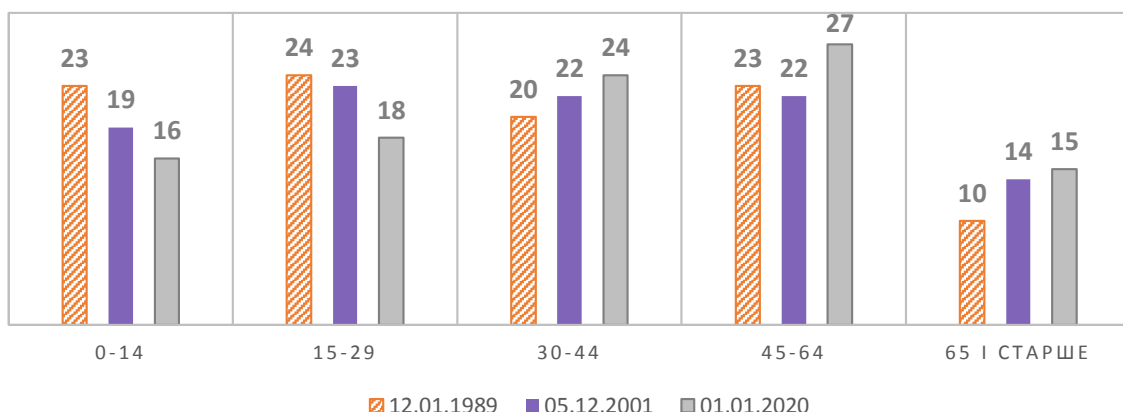
У 2019 році середній вік жінок становив 42,4 року, чоловіків – 37,9 року (серед чоловіків спостерігається вищий рівень смертності та менша тривалість життя).

Середній вік населення

	12.01.1989	05.12.2001	01.01.2020
	років		
Україна	34,8	38,9	41,8
Львівська область	35,0	37,4	40,3
чоловіки	32,6	35,0	37,9
жінки	37,1	39,6	42,4
міська місцевість	33,5	36,7	40,5
чоловіки	31,5	34,6	38,1
жінки	34,9	38,5	42,6
сільська місцевість	37,5	38,5	40,0
чоловіки	34,2	35,4	37,6
жінки	40,3	41,2	42,2

На структуру та динаміку населення впливають також демографічні процеси, закладені у попередні роки. Так після 2010 року у працездатний вік почало входити покоління, яке народилося у період низької народжуваності середини 90-х років. Як наслідок, розпочався процес не лише кількісного скорочення працездатного населення, але і якісне погіршення – старіння його економічно активної частини.

Частка вікових груп у загальній кількості населення, %

Внаслідок старіння населення відбуваються структурні зміни у демографічному навантаженні, яке показує, скільки осіб віком 0–14 років та 65 і старших припадає на 1000 осіб працездатного віку 15–64 роки.

Динаміка демографічного навантаження

	Загальне демографічне навантаження	у тому числі	
		навантаження особами у віці 0-14 років	навантаження особами у віці 65 років і старше
		на 1000 осіб у віці 15-64 роки	
12.01.1989	499	337	162
05.12.2001	483	274	209
01.01.2012	426	222	204
01.01.2018	452	239	213
01.01.2019	454	240	214
01.01.2020	456	238	218

У порівнянні з переписними даними 1989 та 2001 років загальне навантаження на населення працездатного віку дещо зменшилось. Проте відбулись структурні зміни такого навантаження: зменшилось навантаження особами 0–14 років та зросло особами вікової категорії 65+.

Середній показник демографічного навантаження в Україні на початок 2020 року становив 480 осіб – 226 особами 0–14 років та 254 особами віком 65 і старшими. Показник демографічного навантаження області є одним з найнижчих серед регіонів (після Харківської області – 449 осіб). Найвищий рівень демографічного навантаження спостерігається у Вінницькій, Чернігівській (498 та 502 особи) та Кіровоградській (503 особи) областях.

За статевим складом населення області переважають жінки – у середньому на 1000 жінок припадає 901 чоловік. Кількість чоловіків на початок 2020 року становила 1181,6 тис. осіб (47,4%), жінок – 1312,1 тис. осіб (52,6%). Кількісна перевага жінок над чоловіками спостерігається у віці після 40 років і з кожним наступним роком збільшується.

На початок 2020 року 10,9% чоловіків та 18,6% жінок були старші 65 років. Кількість жінок віком 65+ на 18,6% перевищує кількість дівчаток віком 0–14 років, тоді як кількість чоловіків у віці 65+ на 38,7% менша, як кількість хлопчиків віком 0–14 років. Ці дані характеризують рівень старіння населення – у жінок він значно вищий, ніж у чоловіків.

У 2019 році середня очікувана тривалість життя населення при народженні у Львівській області становила 73,5 року, в Україні – 72,0 року.

Жінки живуть у середньому на 10 років довше, ніж чоловіки. Середня очікувана тривалість життя для жінок – 78,5 року, для чоловіків – 68,4 року (в Україні – 77,0 та 66,9 року відповідно).

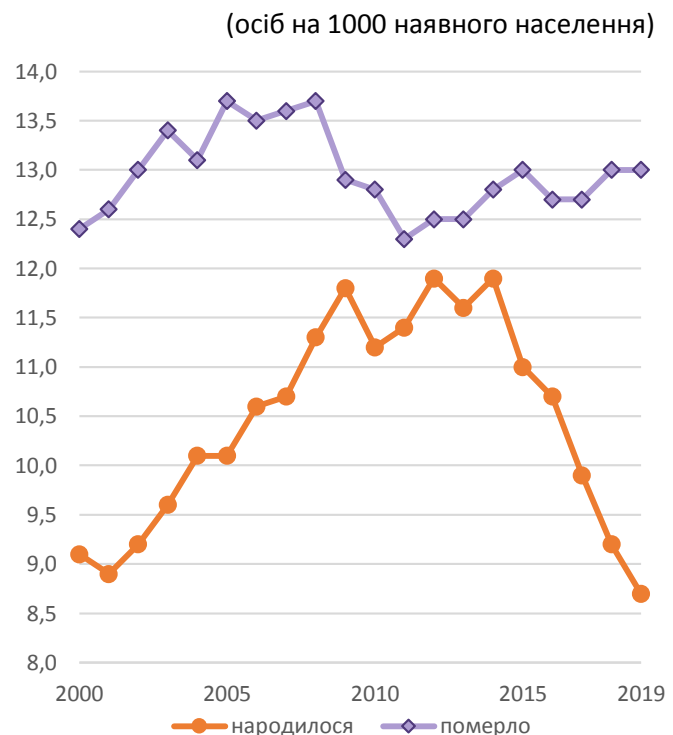
Природний рух населення

Найвищий рівень приросту населення в області було зафіксовано у період 1955–1965 років, що забезпечувалося високим рівнем народжуваності. Натомість рівень смертності в окремі роки зазначеного десятиліття був утричі меншим рівня народжуваності.

З 90-х років минулого століття розпочався процес природного скорочення населення – кількість померлих щороку перевищувала кількість народжених.

Загальні коефіцієнти народжуваності, смертності та природного приросту населення

	Кількість народжених	Кількість померлих	Природний приріст (скорочення) населення
	осіб на 1000 наявного населення		
1950	23,4	11,9	11,5
1955	23,2	9,3	13,9
1960	24,1	7,2	16,9
1965	17,9	7,4	10,5
1970	17,1	8,2	8,9
1975	15,5	8,9	6,6
1980	15,9	9,9	6,0
1985	16,1	10,5	5,6
1990	14,0	10,5	3,5
1995	11,4	12,2	-0,8
2000	9,1	12,4	-3,3
2005	10,1	13,7	-3,6
2010	11,2	12,8	-1,6
2015	11,0	13,0	-2,0
2016	10,7	12,7	-2,0
2017	9,9	12,7	-2,8
2018	9,2	13,0	-3,8
2019	8,7	13,0	-4,3

Народжуваність

У 2019 році в області народилося 21,8 тис. дітей – 11,2 тис. хлопчиків та 10,6 тис. дівчаток. На 100 новонароджених дівчаток припало 105 хлопчиків. Порівняно з попереднім роком кількість народжених зменшилась на 1,5 тис., або на 6,4%.

Рівень народжуваності продовжував знижуватись – у 2019 році він становив 87 немовлят на 10 тис. наявного населення області, що на 5 дітей менше порівняно з 2018 роком, та на 32 новонароджених менше, як у 2014 році (у цьому році була зафіксована найвища народжуваність в області з початку століття).

Народжуваність у сільській місцевості є традиційно вищою – у 2019 році на 10 тис. сільських мешканців припало 94, на таку ж кількість містян – 82 новонароджених.

Найвищий рівень народжуваності на Львівщині у 2019 році спостерігався у Сколівському та Яворівському районах (109 та 106 народжених дитини на 10 тис.

населення). Найнижчий рівень зафіксовано у містах Дрогобичі та Новому Роздолі (по 59 новонароджених на 10 тис. населення міста).

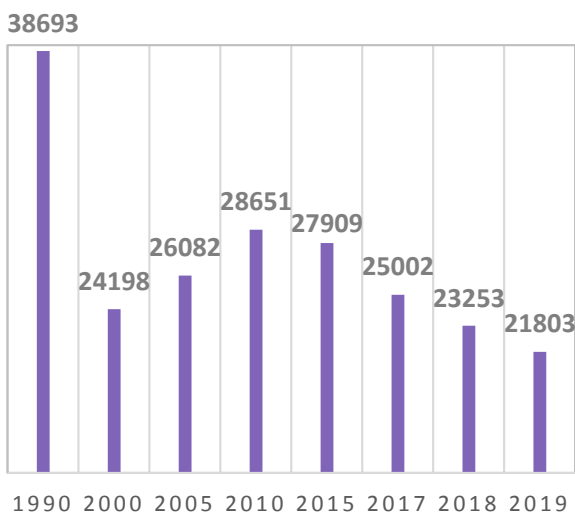
Рівень народжуваності у Львівській області перевищує загальнодержавний показник (81 немовлят на 10 тис. наявного населення). Серед регіонів України лідерами за народжуваністю є місто Київ, Рівненська, Закарпатська та Волинська області (коефіцієнти народжуваності у 2019 році становили 110, 107, 104 та 101 немовлят у розрахунку на 10 тис. населення відповідного регіону). Найнижчий показник – у Сумській (60), Чернігівській (61) та Черкаській (64) областях.

Поступово зростає вік материнства. До 2010 року найвищий рівень народження серед жінок фертильного віку належав матерям віком 20–24 років, у подальшому – матерям віком 25–29 років. Продовжує знижуватися рівень народжуваності серед жінок віком до 19 років та зростати серед жінок старших вікових категорій.

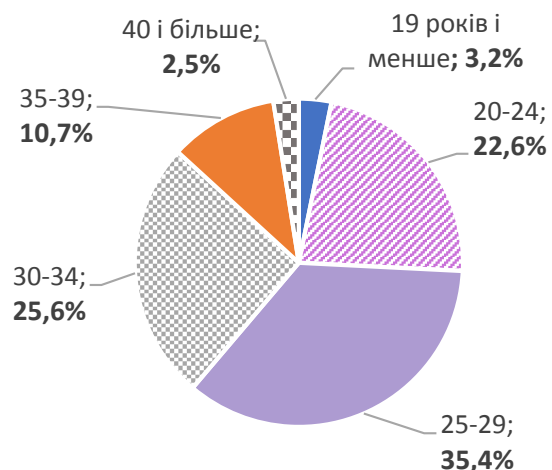
Переважну більшість дітей у Львівській області народжують жінки віком 25–29 років (у 2019 році – 7723 дитини, або 35,4% від усіх народжених в області). У 2019 році вони народили 37,4% з 9789 дітей, народжених першими.

Середній вік жінок при народженні дитини у 2019 році становив 28,3 року (в Україні – 28,5 року).

Динаміка кількості народжених, осіб

Розподіл народжених за віком матері у 2019 році, %

Одним з важливих демографічних показників є сумарний коефіцієнт народжуваності, або рівень фертильності – показник, що відображає гіпотетичну кількість народжень у однієї жінки за все її життя за умов збереження існуючих рівнів народжуваності у кожному віці незалежно від смертності та змін вікового складу. Для простого заміщення поколінь сумарний коефіцієнт народжуваності має бути не нижчим за 2,15–2,33. Якщо сумарний коефіцієнт народжуваності нижчий, кожне нове покоління стає менш чисельним, ніж попереднє.

У 2019 році сумарний коефіцієнт народжуваності у Львівській області становив 1,26 дитини на одну жінку фертильного віку (або приблизно 6 дітей на 5 жінок). Зазвичай він є вищим у сільського населення (1,40 дітей проти 1,16 у міського). З початку 90-х років коефіцієнт фертильності скоротився на 34,6%, у міського населення Львівщини – на 32,6%, у сільських жителів – на 39,5%.

Сумарний коефіцієнт народжуваності (на 1 жінку)

	Усього		Міські поселення		Сільська місцевість	
	Україна	Львівська область	Україна	Львівська область	Україна	Львівська область
1990	1,850	1,925	1,687	1,720	2,324	2,312
1995	1,398	1,627	1,214	1,427	1,875	1,991
2000	1,116	1,289	0,965	1,147	1,510	1,530
2005 ¹	1,211	1,361	1,118	1,273	1,475	1,528
2010 ²	1,445	1,503	1,312	1,347	1,777	1,773
2015	1,506	1,514	1,388	1,369	1,710	1,725
2016	1,466	1,492	1,361	1,357	1,642	1,686
2017	1,374	1,392	1,283	1,263	1,522	1,576
2018	1,301	1,313	1,220	1,195	1,427	1,483
2019	1,228	1,258	1,155	1,160	1,341	1,399

¹ Коефіцієнт розрахований за 2004–2005 роки.

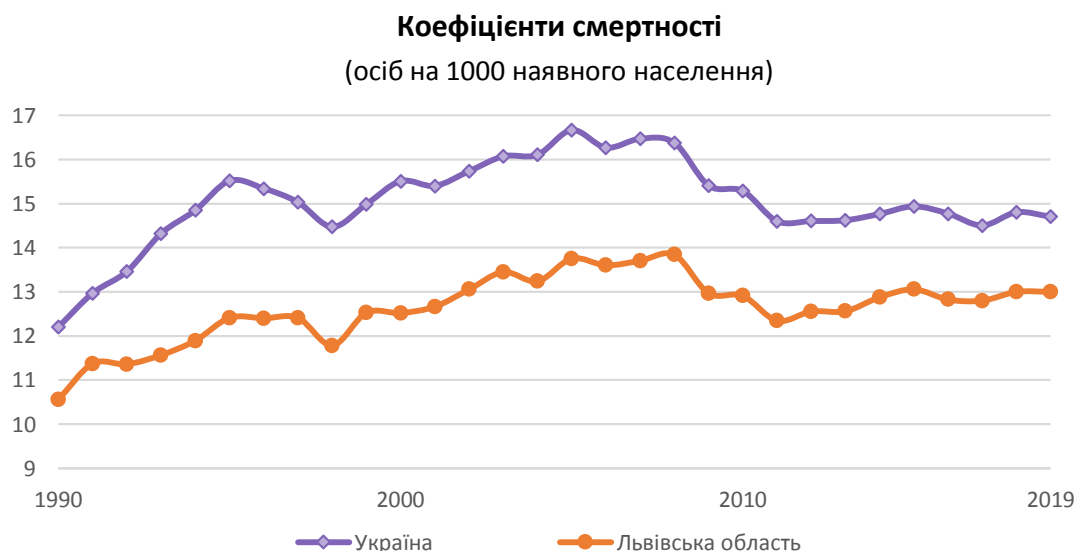
² Коефіцієнт розрахований за 2009–2010 роки.

В Україні у 2019 році найвищий сумарний коефіцієнт народжуваності, близький до рівня відтворення населення, спостерігався лише серед сільських мешканців Рівненської області – 1,81 дитини на 1 жінку фертильного віку. Найнижчий показник зафіксований серед містян Сумської (0,92 дитини), Полтавської та Харківської (по 0,99 дитини) областей.

Переважає більшість дітей у Львівській області народжуються у шлюбі. Жінки, які не перебували у зареєстрованому шлюбі, у 2019 році народили 7,3% від загальної кількості народжених дітей. Частка позашлюбних народжень у матерів – мешканок міст становила 7,4%, у сільських матерів – 7,1%. В Україні загалом цей показник був значно вищий – поза шлюбом народилось 20,5% дітей.

Смертність

Рівень смертності у Львівській області є нижчим, як загальнодержавний показник, проте динаміка смертності в області відповідає тенденціям, що спостерігаються в Україні загалом.

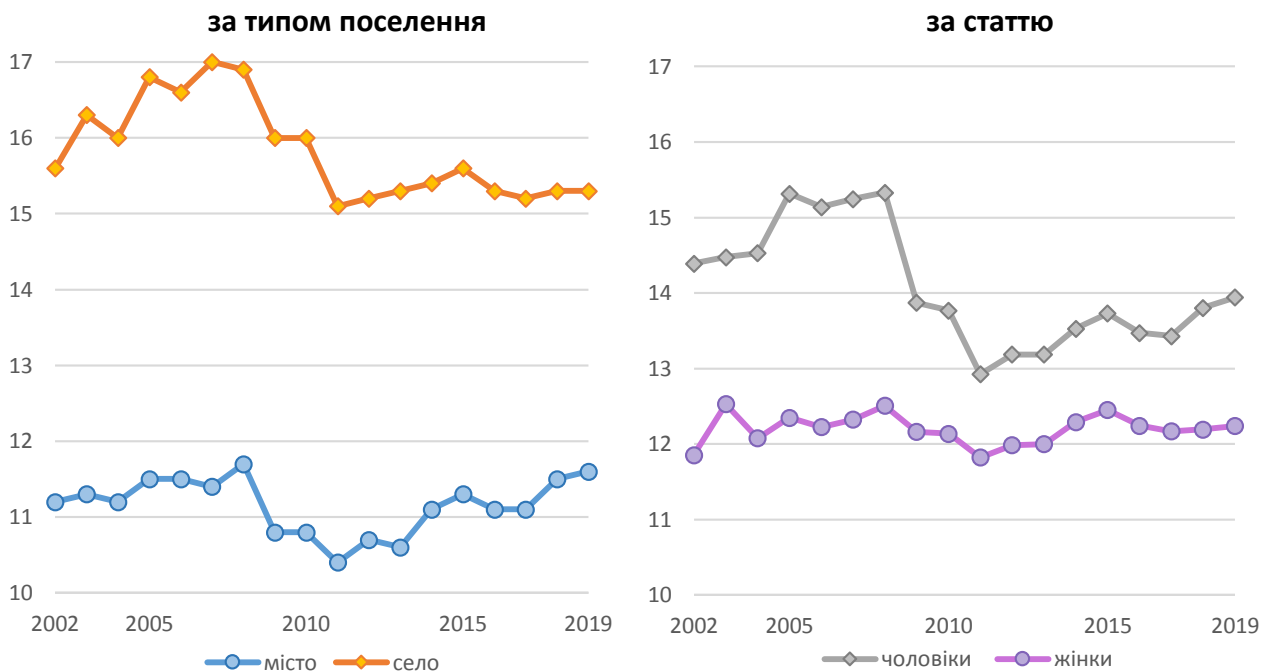
Зростання рівня смертності розпочалось з початку 90-х років. Якщо у 1990 році в області померло 106 осіб у розрахунку на 10 тис. мешканців, то у 1995 – 124 особи, тобто зростання становило 17% (в Україні зростання становило 27%). З початку 2000-х років розпочалася нова хвиля зростання смертності і у 2005 році досягла свого піку – в області на 10 тис. населення померло 137 осіб (в Україні – 167 осіб). Надалі цей рівень почав поступово знижуватись.

У 2019 році у Львівській області померло 32,8 тис. осіб. Рівень смертності становив 130 осіб на 10 тис. наявного населення.

Порівняно з 1990 роком кількість померлих збільшилась на 3990 осіб, а рівень смертності – на 23,8%. Відносно 2005 року померло на 2432 особи менше, коефіцієнт зменшився на 5,1%. Незначне зростання показників 2019 року спостерігалось порівняно з попереднім роком – померло на 113 осіб більше, коефіцієнт смертності залишився на рівні попереднього року.

Рівень смертності населення сільської місцевості зазвичай більш ніж на третину перевищує аналогічний показник у міській місцевості (у 2019 році розрив склав 31,9%).

Динаміка рівня смертності
(осіб на 1000 наявного населення)

Смертність чоловічого населення вища – різниця у рівні смертності за статевою ознакою коливається від 10% і до 24%.

У чоловіків ризик передчасної смертності значно вищий, ніж у жінок. У 2019 році рівень смертності чоловічого населення після досягнення 20 років був у п'ятеро вищий, як у жінок. Різке зростання рівня смертності у чоловіків розпочинається у віці 40–44 роки, тоді як у жінок – після 60 років.

Серед причин смерті переважають хвороби системи кровообігу (у 2019 році – 80 померлих на 10 тис. населення області, або 61,4% усіх померлих), новоутворення

(18; 13,5%), зовнішні причини захворюваності та смерті (7; 5,1%), хвороби органів травлення (6; 4,3%), хвороби органів дихання (4 померлих на 10 тис. населення; 3,0%). У віці до 40 років основні причини смерті населення – це зовнішні причини захворювання та смерті, у старших – хвороби системи кровообігу.

Для жінок віком 30–59 років першість за причинами смерті – за новоутвореннями (у 2019 році таку причину смерті встановили у 38% померлих жінок вказаного віку).

Смертність у чоловіків від новоутворень підвищується після 55 років. У 2019 році з таким діагнозом померло 899 чоловіків віком 55–64 роки, що становило 23% померлих у цьому віці.

Найвищий рівень смертності спостерігається у Перемишлянському та Жидачівському районах (у 2019 році – 208 та 180 осіб на 10 тис. наявного населення відповідного району), найнижчий – у Новому Роздолі, Дрогобичі та Трускавці (у 2019 році – 103, 109 та 110 осіб відповідно).

Рівень смертності немовлят почав відчутно знижуватись після 2000 року. За період 2000–2016 років у Львівській області смертність дітей у віці до 1 року знизилась на 45,1%: зі 122 до 67 дітей померлих у віці до 1 року на 10 тис. живонароджених. У 2019 році смертність дітей у віці до 1 року знизилась порівняно з 2018 роком на 6,1% і становила 66 дітей на 10 тис. живонароджених.

Шлюби та розлучення

У 2019 році на Львівщині відділами державної реєстрації актів цивільного стану зареєстровано 15185 шлюбів. Порівняно з 2018 роком кількість шлюбів збільшилась на 2,6%. У розрахунку на 10 тис. осіб наявного населення у 2019 році укладено 60 шлюбів. У міських поселеннях рівень шлюбності вищий, ніж у сільській місцевості, відповідно 84 і 24 одиниці на 10 тис. осіб наявного населення.

Існує тенденція до зростання віку осіб, які реєструють шлюб. З 1990 року у Львівській області відсоток 20-річних жінок, які одружилися вперше, зменшився у 2,3 рази – з 14,0% до 7% у 2019 році. Якщо у 1990 році більшість чоловіків одружувалося у віці 20–24 роки (53%), то у 2019 році – у віці 25–29 років (36% усіх одружень серед чоловічого населення).

Найвищий коефіцієнт шлюбності у 2019 році був у Трускавці, Львові, Самборі, Стрию, найнижчий – у Пустомитівському та Самбірському районах.

Тенденція розлучуваності в області має незмінний характер із деяким зростанням в окремі роки. У 2019 році у судовому порядку та в органах державної реєстрації актів цивільного стану здійснено 6620 розірвань шлюбів, що на 9,1% менше, ніж у попередньому році. Рівень розлучуваності в області нижчий (26 розлучень на 10 тис. наявного населення), ніж у цілому в Україні (36 розлучень на 10 тис. наявного населення).

Міграційний рух населення

У 2019 році в області міграційними переміщеннями було охоплено 69,1 тис. осіб, що на 6,3 тис. менше, ніж у попередньому році. Потік прибулих становив 35,1 тис. осіб і зменшився на 3,5 тис. осіб; потік вибулих – 34,0 тис. осіб і зменшився на 2,7 тис. осіб. Додатне сальдо міграції у 2019 році становило 1099 осіб або 0,4 особи у розрахунку на 1000 осіб.

Мешканці міст і селищ міського типу більш мобільні. У 2019 році у міських поселеннях коефіцієнти прибуття та вибуття становили 15,6 та 14,5 особи на 1000 осіб наявного населення, тоді як у сільській місцевості – відповідно 11,4 та 11,9 особи.

Міграційні процеси впливають на статеву–вікову структуру населення та трудовий потенціал області. Більшість мігруючого населення – це особи у віці 15–64 роки, їх питома вага серед усіх мігрантів у 2019 році склала 78,2%, дітей у віці 0–14 років – 16,7%.

Найбільша перевага кількості прибулих над вибулими була у Львові (2549 осіб), Пустомитівському районі (961 особа) та Стрию (467 осіб). Зменшення кількості населення за рахунок міграції відбулося у Бориславі, Дрогобичі, Моршині, Новому Роздолі та Червонограді, також майже у всіх районах області (крім Городоцького, Дрогобицького, Кам'янка-Бузького та Пустомитівського).

www.lv.ukrstat.gov.ua

ve@lv.ukrstat.gov.ua

(032) 258-59-76

Наталія Верчин

Більше інформації: www.lv.ukrstat.gov.ua, Тематичний розділ «Населення та міграція»

© Головне управління статистики у Львівській області, 2020